Φοῖνιξ

Colofon

Jaargang 12, nummer 3
Maart 2017

Φ **Email:**
redactie.phoinix@gmail.com

Φ **Website:**
www.boreasgroningen.nl/commissies/phoinix/

Φ **Redactie:**
Voorzitter:
Marije van der Steege
Secretaris:
Mirjam de Vries
Penningmeester:
Linda Ham
Algemeen redactielid:
Sean McGrath

Dit is een uitgave van studievereniging Βορέας

Inhoud

Φ Voorkant 'Apollo en Artemis'
Kirsten Zwols

Φ Redactioneel — Pagina 3
Marije van der Steege

Φ Interview met... — Pagina 4
Jasper van Lunteren

Φ Ontsnapping <> Ontspanning — Pagina 8
Mirjam de Vries

Φ Syllabus ICT voor Classici — Pagina 10
Sean McGrath

Φ Quotes — Pagina 12

Φ Verjaardagskalender — Pagina 13

Φ Nero en Seneca: vorst en filosoof — Pagina 14
Marije van der Steege

Φ Van onze binnenlandcorrespondent — Pagina 18
Cornelia Hefting

Φ Uit de vereniging — Pagina 20
Commissies & Bestuur

Φ Boreasagenda — Pagina 22

Φ Culturele agenda — Pagina 23

Φ Puzzel — Pagina 24
Linda Ham

REDACTIONEEL

Φ *Door Marije van der Steege*

Voordat ik het vergeet: ik wil graag het bestuur feliciteren met de ondertekende statuten en vooral met het feit dat dat streepje nu eindelijk écht weg is. De Phoinixredactie schreef Boreas eigenlijk al een hele tijd zonder accent, maar het is fijn dat we dat nu ook officieel mogen doen. ;)

Op dit moment ben ik bezig met het kijken van de oude Doctor Who serie. Het schiet nog niet heel erg op, ik ben pas bij het vijfde seizoen (nog achttien te gaan!), maar gelukkig duren de afleveringen maar zo'n 20-25 minuten. Voor degene die het niet kent: in Doctor Who reist 'the Doctor' met zijn 'companions' in de TARDIS (een ruimteschip vermomd als 'police box') door tijd en ruimte: geschiedenis, toekomst, aarde, andere planeten, zonnestelsels; de Doctor kan overal komen.

Al dat tijdreizen zet me weleens aan het denken, waar zou ik heen gaan als ik zo'n TARDIS had? Het ligt misschien voor de hand om te zeggen, maar 'het oude Rome' komt toch wel als eerste in me op. Het zou echt supercool zijn om grote figuren als keizer Augustus te ontmoeten, of om aan Vergilius of Valerius Flaccus te kunnen vragen wat ze nou echt met hun epen wilden zeggen. (Wist je trouwens dat het de Doctor is geweest die Nero het idee heeft gegeven om Rome in brand te steken? - seizoen 2, afleveringen 12-15. En dat de Doctor Odysseus aanspoorde om het houten paard te maken toen zijn vliegconstructies mislukten? - seizoen 3, afleveringen 6-9.)

Aan de andere kant lijkt het me ook wel interessant om eens een kijkje te nemen in de toekomst. Wat zal er met onze beschaving gebeuren? Zal het ooit mogelijk zijn om op vakantie in de ruimte te gaan? Maar reizen naar de toekomst zal wel nooit mogelijk zijn, in ieder geval niet tijdens ons leven. Reizen naar het verleden trouwens ook niet, maar gelukkig is het lezen van de klassieke teksten en het bekijken van voorwerpen uit de oudheid ook een soort reis naar het verleden. Stiekem zijn we allemaal tijdreizigers…

Maar goed, laten we nu eerst maar eens een kijkje nemen in de nabije toekomst: wat heeft de Phoinix deze keer te bieden? Allereerst het interview, deze keer met oud-student Jasper van Lunteren, die nu Grieks, Latijn en geschiedenis geeft in Hoogezand. Verder hebben we nog een opiniestuk van Mirjam over feestescapisme binnen Boreas, vertelt Cornelia over haar minor in Amsterdam en beschrijft Sean een pareltje uit de krochten van de GLTC-Nestoromgeving (ooit door mij gevonden tijdens mijn werkzaamheden als student-assistent).

Veel leesplezier!

Materiaal voor Phoinix 12.4 graag voor **maandag 1 mei** naar redactie.phoinix@gmail.com!

Φ Van links naar rechts:
Linda, Sean, Marije en Mirjam

Interview met...

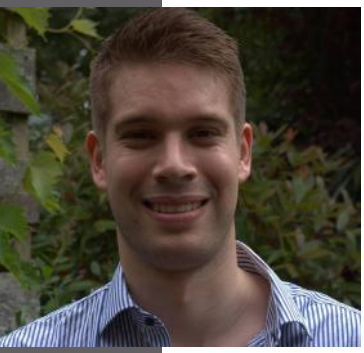

Φ *Jasper van Lunteren*

Φ *Sean: Wij interviewen deze keer Jasper van Lunteren. Hij is oud-student van de RUG en hij geeft inmiddels les Grieks en Latijn en ook geschiedenis. Daar wilde ik mee beginnen: kun je vertellen hoe je loopbaanontwikkeling is gegaan vanaf de middelbare school?*

Φ *Jasper*: Ik heb in 2005 mijn eindexamen gehaald met een 5.6 op Grieks; Latijn had ik na de derde laten vallen. Ik dacht destijds: daar doe ik in ieder geval nooit meer wat mee. Ik ben toen begonnen met een studie sociologie, maar dat was niet zo'n succes. Dat kwam vooral doordat ik nog niet zo gewend was aan het studeren.

Een jaar later en vijftien studiepunten rijker ben ik overgestapt naar Geschiedenis. Dat ging veel beter: ik heb gewoon in drie jaar mijn Bachelor gehaald. Toen ben ik begonnen met de Educatieve Master. Ik had uiteindelijk een jaar vertraging vanwege de scriptie en ben dus in totaal zes jaar bezig geweest met de Bachelor en Educatieve Master van Geschiedenis. Die LIO-stage heeft me best wel wat moeite gekost; ik moest destijds heel erg wennen aan de rol van docent. Ik heb het gehaald met een 6, maar toen was het heel moeilijk om werk te vinden. Er waren bijna geen vacatures en ik dacht: als ik teamleider was en er melden zich twintig kandidaten voor de vacature van geschiedenis, dan zou ik mezelf niet aannemen.

Φ *Mirjam: Waarom, was dat gebaseerd op die 6?*

Φ *Jasper*: Ik had het gehaald en ik was uiteindelijk ook wel positief over hoe ik mezelf had ontwikkeld, maar ik zag dat anderen veel verder waren. Bij Geschiedenis was het in die periode gewoon heel moeilijk om werk te vinden als docent. Toen ging ik nadenken over wat ik moest doen: toch maar niet het onderwijs? Ik kwam tijdens mijn zoektocht wel heel veel vacatures voor Klassieke Talen tegen. Tijdens mijn studie Geschiedenis had ik al wat vakken over de oudheid gevolgd, dus ik wist er best wel wat van af.

Zo begon het dus in mijn achterhoofd te rommelen dat ik daar misschien nog wat mee kon doen. Ik wilde bij het secretariaat een afspraak maken met de studieadviseur om te kijken of dat überhaupt mogelijk was. Helaas was het studiejaar net een week begonnen en er waren heel veel mensen die bij de studieadviseur moesten komen, dus ik kon pas over een maand een afspraak krijgen.

Ik ben toen maar in de kantine koffie gaan drinken met iemand van Geschiedenis, en daar kwam ik Remco Regtuit tegen. Hij was mijn docent op de middelbare school en mijn mentor in de vijfde klas. Ik vroeg hem toen: "Meneer Regtuit, zou ik eens langs mogen komen? Ik overweeg namelijk om Grieks en Latijn te gaan studeren. Wat zijn de mogelijkheden daarvoor?" Hij was natuurlijk helemaal verbaasd, want hij zag me niet als student Grieks en Latijn, maar hij wist nog wel wie ik was. Nog diezelfde middag zat ik bij hem op de kamer. We hebben gepraat over mijn motivatie hiervoor en Evert (red: Evert van Emde Boas, destijds docent Grieks), die bij hem op de kamer zat, mengde zich ook in dat gesprek. Vooral Evert was enthousiast, Remco wist het niet zeker. We hebben toen op een rijtje gezet wat ik nog zou moeten doen en we kwamen tot de conclusie dat er waarschijnlijk best wel wat weggestreept kon worden. Het was nog niet zeker en ik had een afspraak bij de studieadviseur gemaakt, maar ik was gewoon alvast begonnen en zou dan

wel zien waar het schip zou stranden.

Ik wist niet zo goed of het er nog wel in zat om Grieks en Latijn op te halen. Ik was er al niet heel goed in en Grieks was zeven jaar geleden, Latijn zelfs tien jaar. Maar ik begon gewoon en eigenlijk ging het beter dan ik had verwacht. Ik was wel heel slecht in Grieks en Latijn, maar dat kon ik compenseren met mijn algemene studievaardigheden: ik wist hoe ik moest studeren en had discipline. Ik weet nog dat ik voor de eerste grammaticatoets van Grieks twee dagen tot 22.00 in de UB heb zitten leren; ik had nog nooit zo lang voor enig tentamen in de bieb gezeten. Ik had een 6 en ik was nog nooit zo blij geweest met een cijfer.

"Meneer Regtuit, zou ik eens langs mogen komen? Ik overweeg namelijk om Grieks en Latijn te gaan studeren."

Het ging dus best wel goed. Het eerste jaar was wel het moeilijkste van die drie jaren, want toen moest ik alle grammatica weer leren. In het tweede en derde jaar moest je vooral essays schrijven en dat kon ik wel. Ik heb in twee jaar de vakken van de Bachelor gehaald en daarna ben ik met de Master begonnen: in een half jaar heb ik het commentaarcollege gedaan en mijn tweede masterscriptie geschreven; met een soort kadaverdiscipline heb ik dat er in drie maanden doorheen gejaagd.

Toen begon ik met mijn tweede LIO-stage waar ik best goed doorheen ben gekomen. Wat ik bij mijn stage van Geschiedenis heb geleerd, kon ik hier weer gebruiken. Ik zou een jaar stage moeten lopen om mijn bevoegdheid te halen, maar na een halfjaar was het goed genoeg en had ik mijn tweede eerstegraadsbevoegdheid.

Er kwam een vacature voor een docent Klassieke Talen, voor de bovenbouw, op het Aletta Jacobscollege in Hoogezand. Daar solliciteerde ik op en ik ben aangenomen, ook als docent geschiedenis van de onderbouw.

Φ *Sean: Er zijn relatief weinig mensen die GLTC na een eerste studie doen, dus ik vroeg me af of er dingen waren toen jij met onze studie begon die jij opmerkelijk anders vond?*

Φ *Jasper*: Het was gewoon veel kleinschaliger: je bent echt met een groepje en hebt maar een paar docenten. Het was aan de ene kant erg leuk, want je kent iedereen goed en ook met docenten heb je best wel vriendelijk contact, dus dat was heel anders. Maar soms, als ik het even niet meer zag zitten, was ik er ook wel een beetje zat van: alsof het een soort sekte was, dat je altijd op elkaars lip zat en jezelf moeilijk ervan kon afsluiten.

Zeker in het begin was ik vooral heel zakelijk erover, ik wilde het zo snel mogelijk afronden. Ik had er ook niet zo'n positief gevoel bij: ik had een hele studie gedaan en ik had het gevoel dat ik dat voor niks had gedaan. Het voelde eigenlijk net alsof je de middelbare school haalt en dan weer naar de brugklas gaat. Ik vond het ook wel shocking dat mijn jaargenoten bijvoorbeeld in groep 8 zaten toen ik begon met studeren. Maar daar ben ik wel redelijk snel aan gewend geraakt.

Ondanks mijn zakelijke instelling heb ik het toch wel met veel plezier gedaan, en naast Grieks en Latijn heb ik er ook heel veel andere dingen van geleerd. Eerder was ik best wel afwachtend, maar toen werd ik toch wel gedwongen om het er zo snel mogelijk door te jassen. Dus vol in de aanval en niet afwachten wat er gaat gebeuren. Ik moest voortdurend de druk op de ketel houden bij Bureau Studentzaken

om mijn schakelprogramma goedgekeurd te krijgen.

Φ *Sean: Je geeft zowel geschiedenis als Grieks en Latijn, onderbouw en bovenbouw. Wat vind je nou eigenlijk het leukst daarvan?*

Φ *Jasper:* Ik vind het leuk om allebei te geven en vooral die afwisseling. Soms is het ook wel moeilijk, omdat je je voortdurend op andere dingen moet richten. Twintig uur in drie vakken geven is volgens mij veel meer werk dan twintig uur in één vak. Ik denk wel dat ik als docent klassieke talen meer onderscheidend ben dan als docent geschiedenis. Voor die uren geschiedenis vind je makkelijker iemand die het net zo goed of beter zou kunnen, voor klassieke talen is dat volgens mij moeilijker. Uit klassieke talen haal ik dus wat meer 'arbeidsvoldoening'.

Voor de bovenbouw heeft het zijn charmes dat je diep op de stof in kunt gaan en dat het soms best wel moeilijk is, want die leerlingen hebben ook al een bepaalde soort volwassenheid. Aan de andere kant is het ook juist heel leuk dat het in de onderbouw nog schattige en onschuldige kindjes zijn en van alles willen vertellen over wat zij gezien hebben. Als je dan bijvoorbeeld een mythisch verhaal vertelt, willen ze steeds meer en meer weten en vinden ze het jammer als de bel gaat. Ik weet eigenlijk niet wat ik liever doe.

Φ *Sean: Hoe zie je jouw leven over tien jaar?*

Φ *Jasper*: Ik denk dat ik dan nog wel docent ben. Ik zie mezelf niet binnen tien jaar iets anders op een school doen. Docenten worden vaak ooit teamleider of zoiets, maar daar zie ik nu niet de charme van in. Ik wil juist het contact met de leerlingen behouden, dat vind ik het leuke van mijn werk op een school. Ik vind het ook heel prettig om met mijn vakken bezig te zijn en dat over te kunnen brengen. Ik hoef niet speciaal voor altijd in Hoogezand te blijven, maar dat zie ik tegen die tijd nog wel.

Φ *Sean: En qua vaardigheden? Heb je daar nog iets waaraan je wilt werken?*

Φ *Jasper*: Ik loop zelf weleens tegen de vertalingen aan, ik weet nog altijd niet goed hoe je dat over moet brengen. Het vertalen gaat tijdens de lessen vaak wel goed, maar dan krijgen ze bij het proefwerk een proefvertaling. Ik geef ze van tevoren nog een soort motivatiespeech waarin ik ze eraan herinner dat ze vooral rustig moeten blijven, niet moeten gaan stressen, goed moeten kijken welke woorden bij elkaar horen. Toch gaat het bij de proefwerken vaak mis. Voor mij is dat soms heel demotiverend en voor die leerlingen ook. Helemaal als ze inhoudelijk de tekst wel begrepen hebben maar dan allemaal kleine fouten maken. Dan gaan er allemaal puntjes af en hebben ze alsnog een vijf. Nu weet ik soms nog niet zo goed hoe ik dat aan moet pakken.

Als ik langer blijf, heb ik ze van de eerste tot de zesde klas gehad en ik vind het bijna een eer dat je dat kunt doen.

Φ *Sean: Je hebt mensen die zeggen dat er inherente problemen aan deze vakken zitten, dat je bijvoorbeeld te weinig uren hebt voor die vakken. Heb jij dat gevoel ook?*

Φ *Jasper*: Ik heb vorig jaar voor het eerst les gegeven aan een eindexamengroep en die hadden het jaar daarvoor problemen gehad met hun docent. Ze hebben dat jaar dan weinig les gehad en waren dus ook hun zelfvertrouwen kwijt. Die groep heb

ik toen op een heel zakelijke manier naar het eindexamen gebracht en ze hebben uiteindelijk rond het landelijk gemiddelde gescoord, dus daar was ik heel blij mee. Dat was ook de eerste keer dat ik echt naar een eindexamen heb gekeken en ik vond wel dat dat een hele vreemde structuur heeft. Je moet best wel veel teksten bestuderen aan het einde van het jaar, maar in het literatuurgedeelte worden daar hele oppervlakkige vragen over gesteld. Dat vind ik wel zonde. In het literatuurgedeelte halen ze dan over het algemeen hun punten en dan gaat het er bij de meesten om om de schade van de proefvertaling te beperken en nog wat punten te halen zodat ze voor het examen slagen.

Ik vond ook bepaalde zaken bij die vertaling wel raar. Zo was er bijvoorbeeld in het examen een tekst waarin Aeneas na een storm wat makkers achterliet en toen wegvoer. In het Latijn stond er iets als "nadat de makkers waren achtergelaten, gaven zij de zeilen". Dat moest je dan vertalen als "ze voeren weg". Heel veel leerlingen dachten dan dat ze de zeilen aan die makkers hebben gegeven, maar dat was dus fout. Ik was toen bij een examenbespreking van de VCN en sommige mensen daar vonden het hilarisch wat die domme leerlingen nu weer hadden vertaald. Maar hoe moeten die leerlingen dat nou weten? Het taalgebruik staat zo ver van veel leerlingen af, dat ze heel moeilijk kunnen inschatten of ze het goed of fout hebben vertaald. Er worden dingen verwacht van leerlingen die niet redelijk zijn. Ik heb soms ook het idee dat docenten zelf niet goed weten wat ze nou willen. Bij die bespreking werd de ene keer gezegd dat je precies moet vertalen zoals het er in het Latijn staat en de andere keer leverde de precieze vertaling onzin op en moest je het vrij vertalen. Hoe kunnen die leerlingen dan weten wanneer ze precies moeten vertalen en wanneer vrij? Ik ben daar wel met een raar gevoel weggegaan: het was maar goed dat de mensen die kritiek hebben op klassieke talen hier niet bij waren, want anders zouden ze wel heel veel munitie hiervandaan genomen hebben. Ik denk dat we wel heel kritisch moeten gaan kijken wat we willen dat je leert bij deze vakken, want anders heffen we ons eigen vak op. Je neemt niet heel veel mee voor je verdere ontwikkeling met vragen als "waar verwijst *id* naar?"

Φ *Sean: Wat zou je wel heel nuttig vinden voor je verdere ontwikkeling?*

Φ *Jasper*: Nou ja, het is niet voor niks dat we 2000 jaar later nog steeds Vergilius lezen en dat is met meer teksten uit de oudheid zo. Dus als je het meer als filosofie of échte literatuur zou benaderen en vragen zou stellen als 'Wat haal je hier nou uit?' en 'Hoe denk jij hierover?', dan zou dat veel nuttiger zijn dan hoe het nu is. Maar misschien gebeurt dat niet omdat het ook lastiger nakijken is. Ik denk dat het literatuurgedeelte bewust zo gemakkelijk wordt gemaakt, zodat het slagingspercentage nog enigszins acceptabel is, aangezien veel leerlingen onvoldoende scoren op de vertaling.

Φ *Mirjam: Als wat voor docent zie jij jezelf, als een classicus of meer als een onderwijzer?*

Φ *Jasper*: Het is wat van beide: ik vind het leuk om over de oudheid te vertellen, om Ovidius te vertalen en al zijn grapjes uit te leggen. Ik heb afgelopen periode met de vierde klas Caesar gelezen en daar is het min of meer toevallig zo uitgekomen om Caesar en Donald Trump aan elkaar gelijk te stellen. Caesar maakt ook regelmatig gebruik van de 'alternatieve feiten'. Ik vind het dan heel gaaf als dat zo voor hen gaat leven. Aan de andere kant vind ik het ook heel indrukwekkend om die kinderen te helpen bij het groot worden. In die zin

Φ vervolg interview

heb ik een hele mooie plek daar op die school, dat ik alle gymnasiumgroepen in de onderbouw voor geschiedenis heb en in de bovenbouw voor Grieks of Latijn. Als ik daar dan langer blijf, heb ik ze van de eerste tot de zesde klas gehad en ik vind het bijna een eer dat je dat kunt doen.

Φ *Sean: Heb je het idee dat het een voordeel voor jou als docent is dat je niet met twee negens voor Grieks en Latijn je eindexamen hebt gehaald?*

Φ *Jasper*: Dat denk ik wel. Vorig jaar ging ik alle teksten van Vergilius die de leerlingen voor het eindexamen kregen ook zelf vertalen. Sommige stukken waar ik niet goed uitkwam ging ik helemaal uitzoeken totdat ik het wel snapte, maar dan weet je veel beter waar de leerlingen de mist in kunnen gaan. In die klas zaten een paar onzekere meiden die ik volgens mij goed begreep, want ik vond het op school ook heel moeilijk en haalde net voldoendes. Ik kon ze ook wat praktische tips geven, die mij op school hielpen krappe voldoendes te halen, ook al kende ik de grammatica toen veel slechter dan zij het nu kenden. Dat ging toen heel goed. Aan de andere kant heb ik nu een vijfde klas met een paar hele serieuze meiden en dat botst soms wat. Zij willen heel goede cijfers halen en hebben dan, denk ik, het gevoel dat ze niet serieus genomen worden. Dus ik denk dat er twee kanten aan zitten.

Φ *Benieuwd wie de redactie gaat interviewen voor het volgende nummer? Dan zul je nog even geduld moeten hebben, want dat houden we nog even geheim!*

Het geslacht van de Boreaden wordt, over het algemeen, gezien als een raar slag volk, geenszins zoals andere verenigingen; veelal volstaat voor hen één kratje bier op een introductiekamp en gaan flessen wijn na borrels meesttijds ongeopend huiswaarts. Daar verstoffen zij vervolgens in voorraadkasten, om daarna nooit meer het daglicht te zullen aanschouwen. Brave borsten zijn het dus, die Boreaden. Natuurlijk is er altijd dat ene lid dat uit de band springt op introductiekamp, maar dat is de uitzondering; verder is het windstil. Of.. is dat de stilte voor de storm?

Toen ik vorig jaar bij de Phoinix kwam, was er net het 'Doorlopende verhaal' opgezet: ieder kwartaal werd steekproefsgewijs een aantal studenten gevraagd om een passage te schrijven voor deze vertelling. Een Phoinixcommissielid beet in vrijwel ieder nummer de spits af, maar de strekking van het verhaal is derhalve grotendeels vormgegeven door andere leden. Geen van de deelnemers, noch van de lezers, was echter bekend met het achterliggende doel van dit doorlopende verhaal: een kijkje in het onderbewustzijn van onze medestudenten. Wat Er Toen Gebeurde, Raad Je Nooit.

Onderuitgezakt in mijn luie stoel wachtte ik ieder nummer de passages af die mijn studiegenoten mij stuurden. Ik verwachtte verfijnde passages gelardeerd met verwijzingen naar de klassieke talen en culturen; niets meer, niets minder. Wat dat betreft werd aan mijn verwachtingen voldaan. Ik was echter met stomheid geslagen toen ik op een gegeven moment een patroon begon te herkennen: uit een kwantitatieve analyse bleek dat in letterlijk iedere Phoinix de helden van het verhaal wel in een feestje werden gestort, soms zelfs in twee!

> Ontspanning

Φ *Door Mirjam de Vries*

Maar Boreaden waren toch zo braaf? Zo lief? Zo tam? Het gedrag dat naar voren kwam in de fragmenten van studenten voldeed echter niet aan het beeld dat iedereen, wijzelf incluis, van ons heeft. Wat kon de oorzaak hiervan zijn? Na wat gepeins en ge-ijsbeer kwam ik uit op de volgende conclusie: Boreaden doen aan vluchtgedrag, oftewel escapisme. Tegenwoordig wordt er immers overal zoveel van hen verwacht (maar vooral op de universiteit, natuurlijk) en moeten ze aan het beeld voldoen dat hen tot nu toe altijd achtervolgd heeft. Dit is natuurlijk erg vermoeiend en kan tot slapeloze nachten leiden. Daarom is het belangrijk om soms de dagelijkse sleur achter je te laten en te ontsnappen aan die verplichtingen.

Na wat gepeins en ge-ijsbeer kwam ik uit op de volgende conclusie: Boreaden doen aan vluchtgedrag, oftewel escapisme.

Eén kant die we op kunnen vluchten, is de literatuur. Vele schrijvers gingen ons al voor, zoals Piet Paaltjens die zich als François Haverschmidt voordeed. Nu hoeven we uiteraard niet zover te gaan dat we ook een pseudoniem aannemen (hoewel sommigen, zoals Pseudo-Martinus, natuurlijk eerder wel hun kans hebben gegrepen). Je kunt namelijk gewoon in de Phoinix, het meest literaire tijdschrift ooit, onder je eigen naam je hersenspinsels kwijt. Dus: ontdek jouw innerlijke auteur en stuur vooral je vluchtverhalen naar de redactie!

De andere kant waar we naar kunnen uitwijken, bevindt zich in de realiteit. Dit klinkt misschien tegenstrijdig, maar in de werkelijkheid zijn er ook genoeg ontsnappingsmogelijkheden. Inspiratie hiervoor kunnen we putten uit de onvervulde verlangens die reeds onthuld zijn in het doorlopende verhaal. Daar bleek immers dat Boreaden[1] stiekem toch wel behoefte hebben aan een feestje. Bovendien is inmiddels het scriptiesemester weer aangebroken, waarin gerechtvaardigde ontspanning vaak ontbreekt en het storm loopt in de bibliotheek. Soggen wordt in deze tijden natuurlijk wél genoeg gedaan; hiermee ontsnap je ook aan de realiteit, maar dit wordt nooit zonder schuldgevoel gedaan. Daarom wordt het tijd om eens verantwoord feest te vieren! Ik hoop dat Fama dan ook snel door de grote stad van Groningen loopt, met haar hoofd verborgen in de wolken, om dit bericht door te laten sijpelen tot in de (bestuurs)organen van Boreas en zijn lede(mate)n.[2]

[1]Fun fact: Word geeft onder meer 'Borrelden' als suggestie. Dit is een teken!
[2] Bij Zeus, zoals op pagina 22 te lezen valt, zijn mijn gebeden verhoord! Fama is echt vliegensvlug.

Syllabus ICT voor Classici

Φ *Door Sean McGrath*

Zoals iedereen weet zijn wij classici niet handig met computers. Daarom besloot ik recentelijk om mijn ICT-vaardigheden wat bij te spijkeren. Gelukkig staat er een hele handige en up-to-date 'Syllabus ICT voor Classici' op de pagina van de opleiding GLTC op Nestor. Hier volgen enkele nuttige tips die ik uit deze syllabus gehaald heb en graag met jullie wil delen.

Nu weet ik dat ik vaak onzin in de Phoinix gezet heb, maar deze keer zijn alle citaten waarheidsgetrouw overgenomen uit het bestand Syllabus ICT 1.1.pdf dat op Nestor te vinden is. Wel heb ik enkele stukken wat ingekort. Deze syllabus is in 2001 samengesteld door mevrouw Wakker en meneer Nauta en is vrij beschikbaar voor alle studenten van GLTC (ten minste, ten tijde van publicatie van deze Phoinix...)

Φ Tip 1: Wat is de beste internet-browser?

"Er zijn twee standaard-browsers, Netscape Navigator (onderdeel van Netscape Communicator; de actuele versie is 6.0, maar op het netwerk is nog 4.6 geïnstalleerd) en Internet Explorer (actuele versie 5.5). Hoewel dat vroeger anders was, is inmiddels de Internet Explorer duidelijk superieur. Dit blijkt bijv. daaruit, dat Klassiek Grieks (voorzover niet als plaatje weergegeven) door de IE wel, maar door de Navigator niet goed op het scherm wordt gebracht." (Bladzijde 42)

Φ Tip 2: Hoe download je een bestand?

"Als je informatie gevonden hebt kan het zijn dat je die als afzonderlijk document of als deel van een ander document tot je beschikking wilt hebben. Het kan gaan om het volgende: hele web-pagina's (inclusief plaatjes e.d.), stukken tekst uit web-pagina's, plaatjes uit web-pagina's, en documenten in andere formaten, i.h.b. pdf.

- Hele web-pagina's. Met IE5 heb je geen probleem: je kunt met *File/ Save As* de pagina gewoon downloaden.
- Stukken tekst. Stel, je wilt de tweede alinea in een Word-document opnemen. Het enige wat je nu hoeft te doen is de tekst markeren, met rechter-muisknop klikken en dan op *Copy* te klikken; vervolgens haal je de tekst gewoon binnen (*Paste*, CTRL-v)
- Plaatjes. Ook hier is de IE veel handiger dan de navigator. In de IE klik je met de rechter-muisknop op het plaatje en doet *Copy*. In de huidige versie van Navigator lukt dit op deze manier niet; ook het plaatje opslaan met behulp van de rechtermuisknop en *Save Image As* lukt niet: de Navigator (althans versie 4.6) bewaart dan de hele webpagina." (Bladzijde 49)

Φ Tip 3: Hoe kun je een webpagina bookmarken?

"Het onthouden van URL's is vaak niet gemakkelijk. Daarom is het nuttig een verzameling *bookmarks* aan te leggen; in de IE heten de *bookmarks favorites*, maar het begrip "bookmark", met het bijbehorende werkwoord "bookmarken", is, ook in het Nederlands, ingeburgerd, en kan ook voor *favorites* worden gebruikt. Een bookmark is een hyperlink naar een website, onder een doorzichtige naam, bijv. *Perseus Project*.

Als men op een web-pagina is, kan men die pagina "bookmarken", d.w.z. aan de bookmarks toevoegen." (Bladzijde 43)

Φ Tip 4: Hoe ziet een e-mailadres eruit?

"E-mail adressen bestaan uit de naam van de ontvanger, zoals die op de mail-server gehanteerd wordt, het teken @ (opgevat als afkorting van het Engelse *at*, "bij"), en dan de domeinnaam, waarachter zich, analoog aan de situatie bij URL's, verschillende servers kunnen verbergen (bij let.rug.nl o.a. let1.let.rug.nl en lo1.let.rug.nl). Een bijzonder aspect van e-mail zijn zgn. *mailinglists* (of kort *lists*): de deelnemers aan een lijst krijgen automatisch bepaalde berichten per e-mail opgestuurd." (Bladzijde 41)

Φ Tip 5: Hoe kun je de CD-ROM's van de Letterenbibliotheek raadplegen?

"Tijdens dit college laten we jullie oefenen met de DCB op CD-ROM en met de web-versie van de *Année philologique* (als die bereikbaar is; anders gaat het over). Omdat de CD-ROMs via Ultranet geraadpleegd worden, volgt eerst een korte inleiding op Ultranet.

Wat is Ultranet?

Ultranet is het CD-ROM-menusysteem van de Letterenbibliotheek. Dit systeem biedt netwerk-CD-ROM's en electronische bestanden op een overzichtelijke wijze aan.

Wat is er te vinden in Ultranet?

Alle CD-ROM's en andere electronische bestanden, aangeschaft voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs, die via het netwerk te raadplegen zijn. Zie verder http://odur.let.rug.nl/library/collectie/uninfo.htm." (Bladzijde 19)

Φ Als laatst een geheime tip: chatten

"En dan schijnt het dat je in het internet ook kunt chatten, zelfs over klassieke talen. Hierop wordt op dit college niet ingegaan." (Bladzijde 42)

Voorkantafbeelding van de 'Syllabus ICT voor Classici'

Quotes

Φ Student Hannibal krijgt dus hulp van wateren. Hij heeft dus mentale steun van een meer.

Φ Docent Burgeroorlog
Dezelfde docent (nog geen 5 minuten later)
...intertekstualiteit met de Aeneis, hier te interpreteren als burgeroorlog.

Φ Student Thebuuuh!

Φ Docent (nadat Trump in het college al een paar keer was genoemd)
Taalverandering is het gevolg van onkundige mensen met een heel dikke huid. Hè, nu hebben we het alweer over Trump.

Φ Docent Een voorbeeld van een strijdmetafoor is: "Als ik moet kiezen, wint het broodje ham het van de frikadel speciaal." Dan strijdt het broodje ham om verorberd te worden door mij. Ik kan me echter niet voorstellen dat er een broodje ham is dat daarvoor zou strijden.

Φ Docent (over de metafoor "get your ass over here")
Als jij met je kont ergens heen gaat, dan moet de rest van jou wel mee.

Φ Student 1 In theorie zou ik dan kunnen komen.
Student 2 Daar zou ik in de praktijk heel blij van worden.

Φ **Uit de lezingen op het Interklassiek Symposium**
Seneca schreef uitstekend Engels, maar voor de liefhebber heb ik ook een Latijnse vertaling bijgevoegd.

Ik was in Athene met een aantal mensen, gewoon academici hoor, dus wees maar niet bang.

Mij wordt aanrecht aangedaan... eh, onrecht aangedaan.

De hoeveelheid visuele etnografie doet je denken dat je in een clip van Guns N' Roses bent beland.

Φ **Mail** je quotes naar redactie.phoinix@gmail.com of **sms** ze naar 06-51684929

prometheuscomic.wordpress.com/

Verjaardagen

Φ Maart – April – Mei

Φ 5 maart	Noortje Baas (25)
Φ 16 maart	Joost Kooiman (25)
Φ 17 maart	Miriam van Klinken (21)
Φ 21 maart	Sanne Oud (21)
Φ 22 maart	Marjolein van der Plaats (25)
Φ 31 maart	Evelien de Graaf (20)
Φ 26 maart	Jennie Doornbos (25)
Φ 2 april	Joris Kluvers (20)
Φ 5 april	Selina Stuut (25)
Φ 11 april	Hylke de Boer (20)
Φ 14 april	Jelle Klinkenberg (24)
Φ 16 april	Ninah Tiemersma (20)
Φ 23 april	Kirsten Zwols (19)
Φ 25 april	Daphne Messelink (20)
Φ 2 mei	Nynke Brouwer (32)
Φ 14 mei	Mirjam de Vries (23)
Φ 23 mei	Erik Boiten (26)

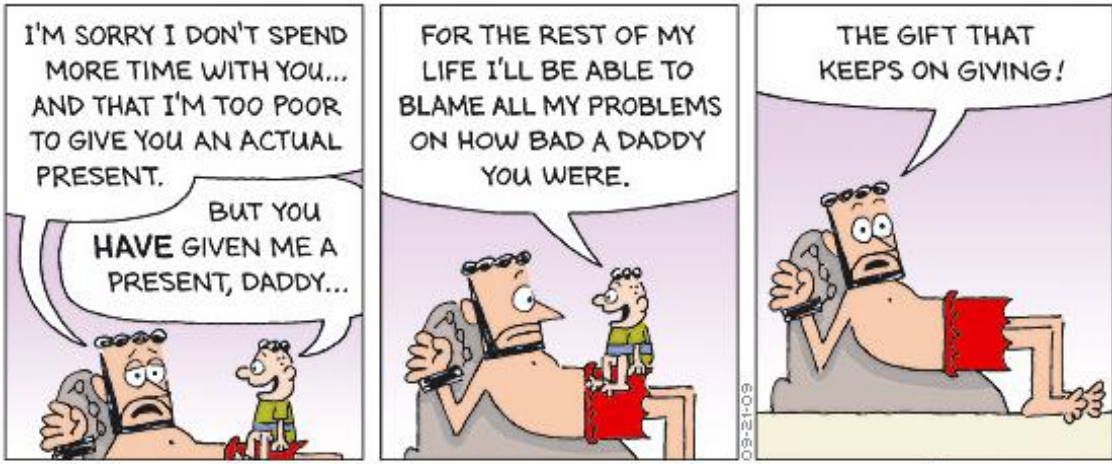

©2009 Mark Weinstein

Nero en Seneca
Vorst en filosoof[1]

Φ *Door Marije van der Steege*

Φ Inleiding

Nero en Seneca – iedereen kent de wrede vorst en de stoïsche filosoof uit de Romeinse tijd. Maar niet iedereen kent de geschiedenis tussen die twee: hoe de wijze Seneca de jonge Nero opvoedde en tijdens zijn regeerperiode adviseerde. In dit essay wil ik onderzoeken hoe de relatie tussen keizer Nero en zijn raadsheer Seneca was en hoe die relatie door de jaren heen veranderde.

Lucius Annaeus Seneca ('de Jongere') werd ongeveer tussen 4 en 1 v.Chr. geboren in Cordoba als tweede zoon van Lucius Annaeus Seneca (Rhetor, 'de Oudere'). Omdat hij uit de provincie kwam, moest Seneca (de Jongere) zich omhoogwerken in het politieke leven met behulp van zijn persoonlijke kwaliteiten. Met zijn retorische vermogen populariseerde hij de stoïsche filosofie en kwam hij binnen bij de Romeinse elite. Nero werd in 37 n.Chr. geboren als Lucius Domitius Ahenobarbus in Antium. Door zijn vooraanstaande familie was Nero, in tegenstelling tot Seneca, verzekerd van een hoge positie in de samenleving. Hij kreeg een brede scholing en werd vertrouwd gemaakt met muziek en cultuur.

De opbouw van dit essay is als volgt: eerst zal ik over de voorgeschiedenis vertellen (Hoe werd en was Seneca Nero's opvoeder?) en over de rol van Seneca in de eerste periode van Nero's keizerschap. Daarna zal ik Seneca's *De Clementia* bespreken: wat zegt dit werk over de relatie tussen Nero en Seneca? Tot slot zal ik bekijken hoe Nero en Seneca elkaar behandelden in de laatste jaren van Nero's regeerperiode. Uiteindelijk hoop ik tot een conclusie te kunnen komen over de veranderende relatie tussen Nero en Seneca.

Φ Voorgeschiedenis

Voordat ik uitgebreid inga op de relatie tussen Nero en Seneca tijdens Nero's regeerperiode, zal ik eerst bespreken hoe Seneca Nero's opvoeder en adviseur werd. Daarvoor moeten we terug naar het jaar 41, waarin Seneca door keizer Claudius werd verbannen naar Corsica. Volgens Messalina, de vrouw van de keizer, had Seneca een verhouding gehad met Julia Livilla, de zus van Caligula. Seneca vond het verschrikkelijk dat hij niet meer politiek actief mocht zijn, maar misschien was het maar goed ook: hij was veilig voor de executies onder Messalina.

Toen Messalina uit de weg was geruimd, trouwde Claudius met Agrippina, zijn nichtje. Op haar aandringen hief hij in 49 Seneca's verbanning op. Agrippina zorgde ervoor dat zijn politieke carrière weer op gang kwam en zo werd Seneca een hoveling, afhankelijk van Agrippina. Agrippina deed er alles aan om haar zoon Nero als best mogelijke troonopvolger neer te zetten. Ze schoof Britannicus, de biologische zoon van Claudius, naar de achtergrond, liet Nero adopteren door Claudius en huwelijkte hem uit aan Octavia, zijn stiefzusje. Ze hoopte dat Seneca hen met zijn adviezen zou bijstaan in hun streven naar macht en maakte hem behalve praetor ook tutor van haar zoon (Tacitus *Annales* 12.8). Nero's opvoeding door Seneca was als het ware een training voor de macht.

We moeten Seneca niet voorstellen als Nero's 'huisleraar'; in de algemene vakken werd Nero onderwezen door de vrijgelatenen Beryllus en Anicetus. Seneca was belast met

[1] *Dit essay heb ik in het eerste semester van 2013-2014 geschreven voor het Onderzoekscollege Oude Geschiedenis: De Romeinse Keizer, gegeven door dr. J.W. Drijvers.*

de retorische scholing, waar ook politieke theorie en gedragslessen bij hoorden. Volgens Suetonius werd Nero weggehouden van filosofie, omdat dit niet geschikt zou zijn voor een toekomstig leider (Suetonius *De vita Caesarum: Nero* 52). Ook zou Seneca hem de klassieke redenaars onthouden hebben, zodat Nero meer bewondering voor hem kreeg. Cassius Dio, die nergens positief is over Seneca, noemt hem een tirannenleraar (Cassius Dio *Romaïkè Historia* 61.10), maar in het begin was natuurlijk nog niet duidelijk dat Nero een tiran zou worden. Nero toonde wel vanaf het begin belangstelling voor poëzie en andere kunsten en schreef zelf gedichten.

Met Nero leek een nieuwe tijd aan te breken. De jonge keizer hield zich aan zijn beloften en liet zich leiden door Burrus en Seneca.

Φ Het *quinquennium* van Nero

Toen Claudius door Agrippina was vergiftigd, schoof ze Nero naar voren als de nieuwe keizer. Hij was geliefd bij de drie groepen die belangrijk zijn voor een keizer om rekening mee te houden. De som geld die Nero iedere soldaat beloofde zorgde voor de loyaliteit van het leger, zijn huwelijk met Octavia en interesse in vermaak deden het goed bij het volk en het beleid dat Seneca had uitgestippeld stelde de Senaat tevreden.

In Nero's eerste toespraak in de Senaat wilde Seneca het contrast met Claudius laten zien, hij was het namelijk helemaal niet eens geweest met de vorige keizer en wilde van Nero een goede vorst maken. Er zou onder Nero geen ruimte meer zijn voor de misbruiken die onder Claudius waren voorgekomen. Hij wilde terug naar de waarden van Augustus, de Senaat kreeg haar oude taken terug. Terwijl de Senaat de zeggenschap had in Italia en de staatsprovincies, zou Nero zich alleen bekommeren om de legers. Ook uit Seneca's *Apocolocyntosis*, een satire over de verpompoening van Claudius, blijkt zijn ontevredenheid met de vorige keizer. Seneca drijft hierin de spot met Claudius en zet zijn regeerperiode terloops neer als een wantoestand. Een tijd waar door Nero gelukkig een einde aan is gemaakt.

Met Nero leek er dus een nieuwe tijd aan te breken. De jonge keizer hield zich aan zijn beloften en liet zich leiden door Burrus en Seneca. De eerste vijf regeringsjaren worden daarom ook wel het *Quinquennium Neronis* genoemd. Er deden zich ook geen grote problemen voor waarbij Nero door de mand zou kunnen vallen als incompetente keizer. Het is niet met zekerheid te zeggen in hoeverre Nero zelf beslissingen nam of dat hij dit overliet aan zijn adviseurs. Burrus zou Nero vooral advies hebben gegeven met betrekking tot de militaire veiligheid en de situatie in het hele rijk. Seneca was de persoonlijk adviseur wat betreft politiek beleid. Bovendien bleef Seneca de jonge keizer helpen met de retorica: als speechschrijver was hij verantwoordelijk voor Nero's toespraken.

Hoewel Seneca officieel in de Senaat zat en consul was in 55 en 56, ging hij meestal niet naar de senaatsvergaderingen. Hij gebruikte liever zijn autoriteit als *amicus* van de keizer om zijn invloed uit te oefenen. Toch zijn er niet veel sporen te vinden van zijn directe invloed. Waarschijnlijk omdat hij vooral op de achtergrond bleef en ingreep als hij het nodig vond. Nero moest natuurlijk niet het gevoel krijgen dat hij een marionet was, ook niet van zijn moeder. Eens toen Agrippina op het punt stond een buitenlandse delegatie te woord te staan, zei Seneca Nero zijn moeder tegemoet te lopen. Hij voorkwam hiermee een

schandaal: bekennen aan het buitenland dat een vrouw het rijk bestuurde, was een schande. Seneca fungeerde deze eerste jaren dus als persoonlijk adviseur en speechschrijver van de keizer.

Φ Seneca's *De Clementia*

In deze paragraaf zal ik onderzoeken wat Seneca's essay over *clementia* zegt over de relatie tussen hem en Nero. Het werk is geschreven in het begin van Nero's regeerperiode, dus de verhouding zou nog goed moeten zijn. *De Clementia* is gericht aan Nero en gaat over hoe een heerser zich moet gedragen. Qua genre is *De Clementia* moeilijk te plaatsen: volgens Susanna Braund is het een mix van een verhandeling over het koningschap, een lofrede en een filosofisch traktaat. Het werk is van een didactische aard en naast een aansporing voor Nero *clementia* te handhaven, is het ook een uitdrukking van zijn absolute macht. Bovendien lijkt het erop dat Nero volgens Seneca zijn macht aan de goden te danken heeft, omdat nergens in *De Clementia* een menselijke institutie als bron wordt genoemd. Daarom hoeft Nero zich niet te verantwoorden voor de wet, maar wel tegenover de goden.

Door de keizer zelf als spreker op te voeren, heeft de lezer niet door dat Seneca Nero in het begin van het eerste boek verheerlijkt. Hij heeft de macht over leven en dood, hij brengt geluk en welvaart aan alle mensen, maar hij blijft terughoudend (Sen. *Clem*. 1.1.3-4). Daarna prijst Seneca Nero directer: hij spreekt hem rechtstreeks aan en noemt hem de eerste keizer die vrij van schuld is en van wie *clementia* de beste eigenschap is. Seneca kon ook niet anders dan de jonge keizer prijzen, maar men kan er nooit zeker van zijn of hij het ook meende. Helemaal omdat Nero al niet meer zo onschuldig was: *De Clementia* is geschreven toen Nero achttien was (eind 55-56), na de moord op Britannicus (begin 55). Het kan zijn dat Seneca Britannicus' dood niet beschouwde als echt bloedvergieten of het nodig achtte voor de positie van Nero.

Het begrip *clementia* is lastig te vertalen, omdat het geen equivalent heeft in onze hedendaagse westerse cultuur: 'mildheid', 'toegevendheid' of 'genade' dekken het best de lading. Seneca zelf geeft ook meerdere definities: "Clemency is 'restraint of the mind when it is able to take revenge', or 'the leniency of the more powerful party towards the weaker in the matter of setting penalties.'" (Sen. *Clem*. 2.3.1, vertaling Braund, 2009) *Clementia* heeft te maken met beslissingen die goed en juist zijn: Nero moet toegeeflijk en inschikkelijk zijn voor degenen die dat verdienen. Door *clementia* een deugd van de rede te noemen, brengt Seneca dit begrip samen met zijn stoïsche filosofie. De aanhangers van de Stoa zouden namelijk menen dat een wijze geen medelijden of vergeving behoort te tonen, omdat dat zwak is, maar volgens Seneca is de Stoa juist erg begaan met het lot van de mens (Sen. *Clem*. 2.5.2-3). Door Nero zo uitdrukkelijk te prijzen om zijn *clementia*, heeft Seneca gezorgd voor het beeld van Nero als milde vorst, in ieder geval de eerste regeringsjaren.

Φ Nero als tiran

In de tweede helft van Nero's keizerschap ontpopte hij zich steeds meer tot een tiran. Dit begint in 59 met de moord op Agrippina, waar Seneca waarschijnlijk pas later bij betrokken raakte. Pas toen de eerste poging met het schip mislukt was, riep Nero de hulp in van Seneca en Burrus (Tac. *Ann*. 14.7). Seneca betoonde zich een echte crisismanager en besloot dat Agrippina alsnog vermoord moest worden. Nero verzon dat zijn moeder een moordcomplot tegen hem had gesmeed om de moord te verantwoorden. Seneca

stelde een brief op aan de Senaat waarin hij de situatie uitlegde: de schipbreuk was onbelangrijk en Agrippina was schuldig. Hiermee had Seneca in feite Nero's schuldbekentenis geschreven en werd hij als slechte handlanger van Nero beschouwd, in plaats van degene die de keizer op het rechte pad probeerde te houden.

Ondertussen distantieerden Nero en Seneca zich steeds meer van elkaar. Nero kreeg ruzie met senatoren en hij hield zich ook meer bezig met zang en muziek, met heel Rome als publiek. Seneca en Burrus probeerden in het begin Nero's reputatieschade te beperken, maar hielpen hem later tijdens zijn opvoeringen. De uitspattingen van de keizer werden bestempeld als 'jeugdzonden'. Maar toen Burrus in 62 stierf, kon Seneca het niet alleen aan. Nero's kwade vrienden beschuldigden hem bij de keizer en Nero begon de omgang met Seneca te vermijden. Seneca vroeg verlof van het publieke leven, zodat hij zich niet meer met Nero hoefde te bemoeien, maar Nero weigerde dit. Het vertrek van Seneca zou zijn status aantasten; Seneca was nog steeds een belangrijke raadsman aan het hof en dus een soort statussymbool voor Nero. Als Seneca zou vertrekken, zou het lijken alsof zelfs hij bang was voor Nero's wreedheid. Toch liet Seneca zich vanaf dat moment nauwelijks meer in Rome zien.

De relatie tussen Nero en Seneca veranderde van respect en gehoorzaamheid in distantie.

Toen in 64 een deel van Rome was verwoest door de brand, doneerde Seneca een deel van zijn bezittingen om de slachtoffers te helpen, net als Nero. In dat jaar werd ook een tweede verzoek om terugtrekking geweigerd. Een jaar later werd Seneca's naam genoemd in verband met de Pisonische samenzwering tegen Nero. Waarschijnlijk wist Nero wel dat Seneca er niets mee te maken had, maar was hij zo moordlustig geworden dat zelfs zijn oude tutor niet meer veilig was. In april 65 pleegde Seneca op Nero's bevel zelfmoord: hij maakte van zijn dood een heropvoering van die van Socrates. Zo zou hij niet worden herinnerd als handlanger van een wreed vorst, maar als filosoof.

Conclusie

De vraag die in dit essay centraal stond was: hoe was de relatie tussen Nero en Seneca en hoe veranderde die relatie door de jaren heen? Voordat Nero keizer werd, was Seneca Nero's tutor. Tijdens de eerste, goede periode van Nero's regering bleef Nero naar Seneca luisteren. Seneca was een persoonlijk adviseur, speechschrijver en crisismanager. Hij droeg bij aan een goede beeldvorming van Nero door middel van zijn *De Clementia*. Later distantieerden de vorst en de filosoof zich echter van elkaar: Nero hechtte meer belang aan andere vrienden en Seneca trok zich terug uit het publieke leven. Formeel was hij echter nog steeds een belangrijke raadsman van de keizer en droeg hij bij aan Nero's status. Uiteindelijk is Seneca ook een slachtoffer geworden van Nero's tirannie. Er is dus een duidelijke verandering te zien in de relatie tussen Nero en Seneca: van wederzijds respect en gehoorzaamheid naar statussymbool en distantie. De filosoof had gefaald in het vormen van een goede vorst.

Relevante literatuur

Braund, S.M. *Seneca, De Clementia*. Oxford: Oxford University Press, 2009. (vertaling en commentaar)

Van Hooff, A. *Nero en Seneca. De despoot en de denker.* Amsterdam: Ambo, 2010.

Van onze binnenlandcorrespondent

"Afromix, Babylonisch & Cineville"

Φ *Door Cornelia Hefting*

Een halfjaartje Amsterdam. Een halfjaartje wat nieuws (of eigenlijk ontiegelijk ouds) studeren in een nieuwe stad, bij een nieuw gezin in huis. Een halfjaartje en dan heb ik het wel weer gezien daar. Althans, dat dacht ik toen ik hier heen ging. Inmiddels ben ik verliefd geworden op deze stad vol grachten en lichtjes en parken en bioscopen en, en, en…!

Omdat niet iedereen dit zal weten, zal ik nog even het doel van mijn tocht naar de andere kant van ons landje vertellen. Ik ging een minor aan de Vrije Universiteit in Amsterdam doen, genaamd 'Taal en Cultuur van het Oude Nabije Oosten'. Herinner je je het allereerste college van Oude Geschiedenis bij Cultuurhistorie nog? Waarin het Gilgameš-epos werd genoemd en een korte uitleg over alles vóór de Grieken werd gegeven? Nou, over de periode uit hoofdstuk 1 van De Blois en Van der Spek heb ik nu in een halfjaar heel wat meer geleerd. In de minor leer je naast geschiedenis en cultuur ook de taal: Akkadisch, in het Babylonische dialect, geschreven in het Spijkerschrift om het even verwarrend te maken.

Het begin van iets nieuws is natuurlijk nooit echt soepel. M'n eerste les was meteen maandag 9:00 na ons Boréas-introkamp (toen nog met een streepje, ja) en dat college telde twee studenten, inclusief mijzelf. Ik kon gelukkig nog net een plekje vinden in dat lokaal voor 30 mensen! De drie uur tussen dit college en het volgende waren misschien wel meteen de eenzaamste uren, vol zelfmedelijden, zonder echte VU-pas, wat ook inhoudt: geen toegang tot koffie- en snoepautomaten en geen mogelijkheid om boeken te lenen of bepaalde verdiepingen van de bieb binnen te komen (uiteraard de interessantste)! Maar goed, dan heb je ook meteen het dieptepunt gehad. Vanaf toen werd het alleen maar beter! Hoewel ik nooit koffie en warme chocolademelk uit een automaat heb weten te krijgen, kon ik gelukkig namelijk wel een tijdelijke bibliotheekpas regelen.

In week twee van het collegejaar was er een hittegolf waarin ik elke dag naar het Vondelpark ging met wat studieboeken. Af en toe lukte het om daar een halve pagina over Palmyra of een lesje Babylonische grammatica uit te lezen.

> Ondanks het gebrek aan populariteit van het vak vond ik het fantastisch; zelfs de essays waren leuk om te schrijven.

Ik ben meteen maar lid geworden van Synkratos, de studievereniging van GLTC, Oudheidkunde en Archeologie aan de VU, om niet moederziel alleen te verdrinken in deze grote stad. En jawel, vrij snel was daar een etentje bedoeld om eerstejaars en ouderejaars kennis met elkaar te laten maken. (Dit bezorgde me trouwens wel een beetje een identiteitscrisis, want ik was een nieuwkomer aan de VU en bij Synkratos, maar dan wel weer een derdejaars student.) Synkratos is niet zo actief als Boreas wat activiteiten betreft, maar ze hebben wel een verenigingskamer, die ze delen met twee andere kleine studieverenigingen. In die kamer zijn altijd studiegenoten te vinden met wie je samen kunt studeren, kletsen of Mario Karten. Nu wil ik geen illusies wekken: het eerste kwartiel durfde ik buiten activiteiten om niet naar die kamer te gaan, omdat ik niet veel mensen kende en omdat de mensen met wie ik het meest omging er nooit heen gingen en Mario Kart heb ik welgeteld één

Aangekleed en geschminkt als heksen voor de voorstelling van AfroMix

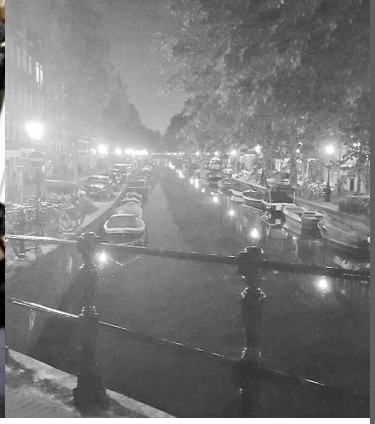

Gracht van Amsterdam, 100 meter van mijn huis daar (het uitzicht waar ik verliefd op werd)

keer gespeeld.

Bij de Griffioen, het culturele centrum van de VU, ben ik gaan dansen en even heel wat anders dan het ballet dat ik al ruim 10 jaar deed: AfroMix! Dat is Afrikaanse dans met invloeden van andere stijlen en genres, zoals Dubstep. Het is heel vermoeiend maar geeft je minstens zoveel energie terug. Hoe meer je loslaat (en losgaat), hoe beter eigenlijk.

Verder nam ik een Cineville-abonnement: onbeperkt naar de bios voor twee tientjes per maand. Samen met m'n zus, die al jaren in Amsterdam woont, ben ik minstens één keer per week naar de film gegaan. Dan wordt het 'halfuur wachten in de bioscoop om maar niet te laat te komen' dat je vroeger altijd deed dus al snel "Kan ik nog naar de wc?" "Ja joh, de film begint pas over vijf minuten."

Genoeg te doen dus om me niet te vervelen buiten de studie om. En dat terwijl de studie zelf ook al zo ontzettend interessant en leuk was! Talen leren is een van m'n favoriete bezigheden en dan in het bijzonder dooie, dus Babylonisch was vanaf dag één een geweldig vak. Aan het begin lijken alle spijkers nog op elkaar, maar na een tijdje ken je steeds meer tekens en woorden.

Hoewel geschiedenisvakken niet bepaald mijn sterkste kant zijn en ik 100 onbekende namen naar m'n hoofd gesmeten kreeg, van Lugal-zagesi tot Suppiluliuma, was het wel ontzettend interessant om een goede, degelijke basiskennis te krijgen over de oude Oosterse wereld.

En dan nog de geweldige vakken over Sex & Gender en over Magic & Rituals, die ongelooflijk interessant waren. We waren uiteindelijk nog met vier studenten bij dat eerste vak en ondanks het gebrek aan populariteit vond ik het fantastisch en zelfs de essays waren leuk om te schrijven.

Bovendien zijn de docenten stuk voor stuk steengoed en superaardig. Ik had aardige en gezellige klasgenoten met wie ik steeds meer optrok en waar nu echt goede vrienden tussen zitten. Ik ben dan ook blij dat ik hen nog wekelijks blijf zien, want ik blijf het vak Babylonisch nog een semester langer volgen. Momenteel is het plan zelfs om naast een GLTC-master ook een Oudheidkundemaster te doen. De Mesopotamiërs, Hettieten en Egyptenaren hebben me in hun greep en laten niet meer los!

Ja, het was een geweldig semester en ik ga dit leuke leventje soms wel missen. Het verkeer zal ik geen seconde missen, maar het rijtje aan het begin wel: de grachten, bioscopen, maar bovenal de mensen. Mijn studievrienden, m'n zus op fietsafstand en de ontzettend lieve mensen bij wie ik in huis woonde. Ik heb er nu een soort tweede moeder en derde zus bij. Begrijp me niet verkeerd, Groningen is een heerlijke stad en het is fijn om terug te komen en weer wekelijks met vrienden hier af te spreken, maar als ik af en toe melancholisch voor me uit staar in de kantine, weet je waarom… ;)

Uit de vereniging

Φ Muzenavond 21 maart 2017

Bezing mij Muze, de avond van vele kunsten.

De avond waarop de heldere stemmen reiken tot aan de hemel

en de Boreaden hun witte voet vooruit doen schieten in een dans

Cicero en Demosthenes zich wijden aan de luisterrijke liederen van Coldplay

de hemel gevuld zal zijn door het gezang van de honingzoete gitaar

en de piano een melodie uitgiet in een klaagzang

waarop de machtige Hercules opnieuw op zal lichten

en de Beatles hun gedaanten zullen veranderen in een vrouwelijke.

O Boreaden, geslacht van vele kunsten,

Mogen jullie allen wederom neerdalen in de schoon belichte zaal

om jullie opnieuw te wijden aan toneel, poëzie, zang en dans

Verheerlijkt Apollo ook dit jaar in zijn schone kunst.

Erato, vervul ons ook dit jaar van zoet gedicht en zang,

Euterpe, laat ook ditmaal de vloeiende klanken uitstromen

Terpsichore, verleen ook ditmaal je gratie aan Hercy Delight

Thalia geef ons ook dit jaar het speelse genot van de parodie.

Moge Meat Loaf in de sterfelijke vorm van een vrouw tot ons wederkeren.

Laat de muziek van Debussy opnieuw tot leven gewekt worden,

Het schone Drama vertaald door de Boreaden opnieuw ten tonele treden,

de godin met de schoonklinkende vingers de piano opnieuw doen zingen.

Wegens groot succes organiseert de ACCIE in samenwerking met het bestuur ook dit jaar weer een Muzenavond! Deze zal plaatsvinden op **21 maart 2017**. De inloop is om 19:30 en om 20:00 starten we echt. De precieze locatie volgt zo snel mogelijk. Vrienden en familie zijn uiteraard welkom.

Zoals uit het bovenstaande blijkt, zijn ook alle mogelijke acts welkom. Je kunt het zo gek niet verzinnen! Vorig jaar hadden we een zeer gevarieerd programma, van eigen nummers tot gedichten, tot een parodie op een bestuursvergadering, een sneak-preview van de *Amphitruo*, Disney, The Beatles tot Debussy en Rachmaninov. Cicero en Demosthenes zongen en speelden samen gitaar. Dus heb jij een leuke, spannende, ontroerende of knotsgekke act? Stuur dan **voor dinsdag 14 maart** een mailtje naar boreas.activiteitencommissie@gmail.com met welke act je gaat doen, met wie en wat je van ons nodig hebt. Wij kijken er enorm naar uit, jullie hopelijk ook!

Φ Update Toneelcommissie

Φ *Door Selina Bick*

We zijn al weer halverwege het cursusjaar, en daarom werd het weleens tijd voor een inkijkje in de belevenissen van Toneelcommissie. Wat hebben we de afgelopen maanden gedaan, en wat staat er op het programma voor de toekomst?

Hoewel misschien niet iedereen er evenveel van gemerkt heeft, hebben we de afgelopen maanden namelijk zeker niet stilgezeten. Toen we in oktober begonnen, zijn we meteen druk aan het vergaderen geslagen. Het duurde niet lang voordat we besloten hadden welk toneelstuk we zouden opvoeren: binnen een paar minuten viel het unanieme besluit op de Antigone! Vrijwel direct na de bekendmaking van onze keuze

voor het stuk, is er een mail rondgestuurd voor het werven van vertalers. Vanwege de vele enthousiaste reacties van mensen die mee wilden helpen, konden er wel drie groepjes van vertalers worden gemaakt. Elk groepje kwam eens in de twee weken bijeen. Mede hierdoor, en uiteraard ook door het keiharde werk van de gehele vertaalcommissie, ging het vertalen zeer snel: inmiddels is de hele Antigone is vertaald!

Dit is uiteraard niet het enige dat de afgelopen maanden is gedaan. De Toneelcommissie zelf is al weken in de weer met het omzetten van de vertalingen naar een script. We hopen dan ook zeer binnenkort een definitieve versie van het script te hebben. Wanneer het script klaar is, kunnen we namelijk beginnen met het in de praktijk brengen van het stuk. Allereerst zullen we rustig aan de subcommissies opstarten. Zoals al in de maandmail te lezen was, zijn we momenteel op zoek naar mensen voor de muziekcommissie. Deze commissie zal zich in eerste instantie bezighouden met de koorliederen en later ook met eventueel ander gebruik van muziek in de Antigone. Lijkt het je leuk om hier aan mee te werken? Stuur dan **voor 1 maart** een mailtje naar boreas.toneelcommissie@gmail.com om je aan te melden. Als je geïnteresseerd bent in andere subcommissies, kun je dit natuurlijk ook aangeven! In de loop van het komende semester zullen we ook subcommissies opstarten voor Decor, Kostuums, PR en Grime, en natuurlijk zijn mensen die willen acteren ook welkom om dit alvast aan te geven. Stuur ook hiervoor een mailtje naar de Toneelcommissie.

Tot slot staan er, naast het oprichten van de subcommissies, nog twee belangrijke dingen op de planning voor dit jaar: het zoeken van een regisseur en het werven van sponsoren. Zodra het script af is, zullen we dus beroep doen op al onze connecties om nog meer mensen te vinden die bereid zijn ons te helpen om in 2018 een spectaculaire opvoering van de Antigone op de planken te zetten!

Oplossing Japanse puzzel

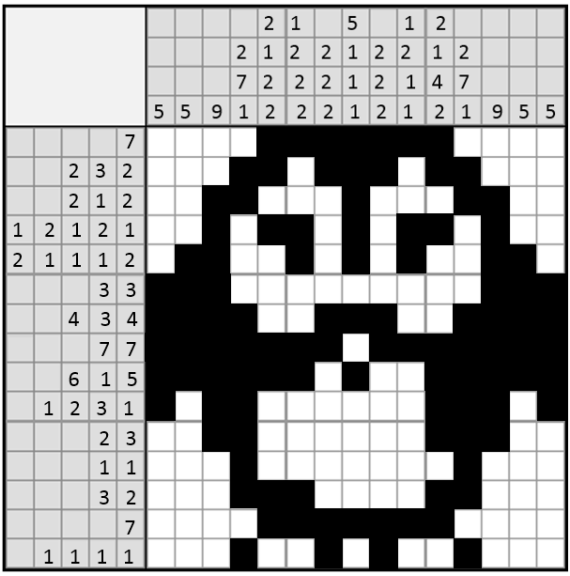

Boreasagenda

Φ Donderdag 9 maart
Pubquiz RMO
Tijd: 19:00 uur
Locatie: Rijksmuseum van Oudheden, Leiden (Rapenburg 28, 2311 EW Leiden)

Net zoals vorig jaar, zal ook dit jaar de Ken-Uw-Klassieken Pubquiz in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden weer plaatsvinden. Dit jaar zal de quiz gehouden worden op donderdag 9 maart om 19:00 uur en de kosten bedragen €8,-. Ieder jaar is dit een groot succes en ook dit jaar willen we vanuit Boreas graag weer deelnemen met één of meerdere teams. Wil jij dus dit jaar (weer) meedoen en een gezellige avond doorbrengen met je studiegenoten en docenten? Stuur dan een mail naar boreasgroningen@gmail.com. Het is het plan om gezamenlijk naar Leiden te reizen met de trein, dus geef in je mail ook aan of je mee wilt reizen of niet. De teams krijgen jullie dan zo snel mogelijk te horen. De pubquiz zal laat afgelopen zijn, dus er wordt aangeraden om een slaapplek in Leiden of daar in de buurt te regelen.

Φ Dinsdag 21 maart
Muzenavond
Zie het bericht van de activiteitencommissie op pagina 20 voor meer informatie.

Φ Donderdag 18 mei
Kenningsmakingsborrel met Esperia en NUTS
Tijd: 21:00 uur
Locatie: Het Pakhuis (Peperstraat 8-2, 9711PD Groningen)

Wil jij andere Letterenstudenten leren kennen onder het genot van een drankje? Dan is deze borrel echt iets voor jou! De borrel zal worden gehouden op donderdag 18 mei om 21:00 uur. De bedoeling van deze borrel is de banden tussen de leden van Boreas, Esperia en NUTS aan te halen en elkaar beter te leren kennen. Hierom zal er ook een leuke quiz worden gehouden, waarin allemaal vragen worden gesteld over de drie verenigingen en de bijbehorende studies. Er wordt wel een kleine bijdrage verwacht. Wil je dus aan deze borrel meedoen in het leuke en zeer gezellige café Het Pakhuis? Stuur dan een mail naar boreasgroningen@gmail.com.

Φ Woensdag 24 mei
Themafeest 'Herakles, Harry Potter en Horatius in Honduras'
Tijd: 20:30 uur
Entree: €2,50 (inclusief het eerste drankje)

Het hoogtepunt van het jaar heeft haastig haar heimelijke hora onthuld. Deze happening haalt hopelijk hartstocht en humor naar boven bij Hera en Hadrianus, maar ook bij Halina Reijn en Herman de Schermman. Kortom: het themafeest is terug! Dit jaar gaan we met ons thema helemaal tot het uiterste – van de Hemel naar de Hades en weer helemaal terug. Wellicht zal Heracles aanwezig zijn, evenals Horatius en Harry Potter. Hippolytus komt misschien ook nog even langs en ook Homerus en Helena zijn van harte welkom. Wellicht zal zelfs de trouwe hond de aanwezige homines sapientes vergezellen. We zullen met zijn allen het heroön van Boreas eer aan gaan doen, evenzo de uitgestrekte landen van Hongarije en Honduras… Bovenal zullen we helemaal losgaan op hiphop, hardcore, house en Haydn. Het thema van de avond is, zoals je misschien al doorhad, de letter H. De hippe hotspot van het themafeest wordt nog bekendgemaakt, maar zet het vast in je agenda en nodig je hartendief ook uit: introducés zijn van harte welkom!

Culturele agenda

Φ 3 maart 2017
CRASIS Annual Meeting & Masterclass – "Ancient Health. Concepts, Materiality, and the Experience of Life"

Rijksuniversiteit Groningen: Health—we think we know what it is, until we start thinking about it. Is health the mere absence of disease? Does it always involve a subjective feeling of well-being? Is it a purely private concern, or something to be regulated by governments –and if so, how? Does health have a moral component? And to what extent does it lie in our control? All of these questions were equally alive and urgent in the ancient Mediterranean. During the 2017 CRASIS Master Class and Annual Meeting we therefore aim to explore what 'health' meant in the ancient world.

Φ 1 oktober 2016 t/m 5 maart 2017
Museum het Valkhof, Nijmegen: Gladiatoren, helden van het Colosseum.

Gladiatoren; we kennen ze uit films, strips, boeken. Ze fascineren ons. Maar klopt het beeld van de woeste mannen die leefden om te vechten?

Φ 1 april 2017
Studiedag Ex Oriente Lux

Het bestuur van Ex Oriente Lux nodigt U hierbij van harte uit tot het bijwonen van de Studiedag 2017 op zaterdag 1 april 2017 (geen grap) van 10.15 tot 16.30 uur in de Bergkerk te Amersfoort, Doctor Abraham Kuyperlaan 2. Het thema is 'Homerus en de oosterse epiek'. De aan Homerus toegeschreven epen Ilias en de Odyssee zijn niet in een vacuüm ontstaan. De Griekse wereld stond in nauw contact met Klein-Azië, Phoenicië en Egypte en de schrijver(s) van de epen moeten bekend geweest zijn met de epiek en het verhalengoed uit die wereld. Het Gilgameš-epos uit Mesopotamië is eeuwenlang schriftelijk overgeleverd en kende een wijde verspreiding, maar ook andere epen en verhalen deden de ronde. Kennismaking hiermee verdiept het begrip van Homerus. Zie voor meer informatie: http://www.exorientelux.nl/studiedagen-en-evenementen/studiedag/

Φ 18 november 2016 t/m 17 april 2017
Rijksmuseum van Oudheden: Koninginnen van de Nijl

Koninginnen van de Nijl vertelt het bijzondere verhaal van de vrouwen van de Egyptische farao's. U ziet ruim driehonderdvijftig topstukken, zoals zeldzame beelden, prachtige juwelen, luxe gebruiksvoorwerpen en unieke objecten uit de graftombe van de beroemde koningin Nefertari, waaronder het deksel van haar sarcofaag. Het grootste deel van de voorwerpen komt uit de collectie van het Museo Egizio in Turijn, het op één na grootste Egyptische museum ter wereld. Zie voor meer informatie: http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/koninginnen-van-de-nijl

Φ 19 november 2016 t/m 23 april 2017
Groninger Museum: Rodin - Genius at Work.

Auguste Rodin (1840-1917) is de grootste en invloedrijkste beeldhouwer van de moderne tijd. In zijn werk gaat het, zoals in de Klassieke Oudheid, niet alleen om de geïdealiseerde vormen van het menselijk lichaam, maar ook om het tonen van het maakproces zelf. De ideale combinatie van de Klassieken en het Modernisme!

Puzzel

Φ *Door Linda Ham*

Welke filosofen worden uitgebeeld?

1

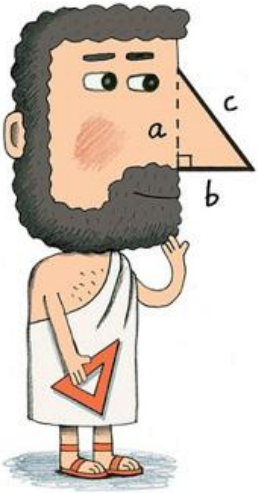

2

3

4
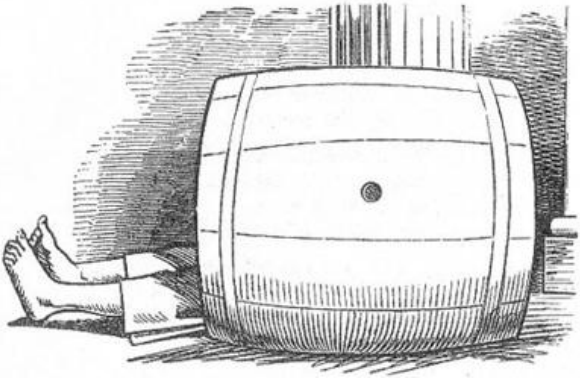
5